

Семеншина-Фіголь Б. М.,
здобувач

Донецького юридичного інституту Міністерства внутрішніх справ України

ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Анотація. У статті проведений аналіз національного законодавства, на основі якого запропоновані заходи запобігання кримінальним правопорушенням у сфері земельних відносин. Встановлено, що основні заходи загальносоціального характеру повинні бути спрямовані на запобігання порушенням у сфері земельних відносин в Україні, які здійснюються у вигляді: контрольно-наглядової діяльності (проведення перевірок, спостережень, обстежень, інвентаризації, інспектування, розгляд звернень юридичних і фізичних осіб та документації із землеустрою); моніторингу земельних відносин. Констатовано, що земельний контроль має стати елементом механізму управління якістю земельних ресурсів, гарантією їх охорони, реалізацією правових норм, які регулюють ці заходи, способом забезпечення законності в державному управлінні охорони земельних ресурсів, а моніторинг – інформаційною системою для комплексної оцінки та прогнозування стану земель у майбутньому й складатися із систематичних спостережень за станом земель, оцінки цього стану та процесів, пов'язаних із земельними ресурсами.

У рамках загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері земельних відносин запропоновано: прискорити розроблення, погодження та затвердження загальнодержавних і регіональних програм використання земель, підвищення родючості ґрунтів, охорони земель, в яких передбачити їх правове, організаційне і фінансове забезпечення за рахунок державного бюджету, а також коштів власників земель та орендарів; внести зміни в земельне законодавство щодо уточнення повноважень органів виконавчої влади під час встановлення та змінення ними цільового призначення земель; удосконалити законодавство в галузі формування національної екологічної мережі, зокрема порядок викупу земель приватної власності, складу цих земель, порядок їх вилучення для інших потреб; урегулювати на законодавчому рівні питання проведення державного контролю за використанням та охороною земель щодо повноважень Державної екологічної інспекції та Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру в галузі регулювання ними земельних і екологічних відносин. У рамках нормативно-правового контролю варто схвалити проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення стратегії реформування системи дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів на 2021–2025 рр.», що формуватиме та забезпечуватиме реалізацію державної політики у сфері земельних відносин в Україні та природоохоронної просвіти, а також проект Плану реалізації цієї Стратегії, в разі прийняття якого Державна служба України з питань геодезії, картографії

та кадастру буде визначена відповідальним виконавцем за низкою завдань.

Ключові слова: земля, земельні відносини, кримінальні правопорушення, запобігання, законодавство, державні органи.

Постановка проблеми. Фундаментальним завданням земельної реформи є радикальна зміна ставлення до землі як основного національного багатства. В умовах трансформації земельних відносин, що призвели до збільшення кількості власників землі та землекористувачів, намітилася тенденція до стрімкого зростання кількості правопорушень у галузі земельних відносин.

Запобігання злочинності є одним із напрямів кримінально-правової політики держави у сфері протидії злочинності, яке складається із сукупності заходів, спрямованих на окремі групи та конкретних осіб, які виконують злочинні наміри, замислюють учинення злочинів і позитивно сприймають злочинний спосіб життя, з метою дискредитування злочинної поведінки, відмови від злочинної мотивації та наміру або продовження злочинної діяльності. Як зазначав А.П. Закалюк, запобігання злочинності в буквальному розумінні означає діяльність, що перешкоджає вчиненню злочинів. Це коротке визначення відображає головну мету запобіжної діяльності – перешкоджання вчиненню злочинів, зменшення їх кількості й таким чином зниження рівня злочинності. Запобігання кримінальним правопорушенням має пряме значення щодо існуючої злочинності. По-перше, запобіжна діяльність щодо злочинності безпосередньо спрямовується не проти неї в тому вигляді (обсязі), в якому вона існує натеper, а стосовно чинників, що її зумовлюють. Ця діяльність здійснюється з метою переривання дій останніх і запобігання подальшому вчиненню злочинів, існуванню злочинності в сучасних параметрах та збільшенню їх кількості. По-друге, злочинність, дійсно, є соціальним феноменом, що виявляється у кримінальній активності частини членів суспільства, на високому загальному рівні зумовленим певними об'єктивними соціальними явищами та передумовами, станом суспільних відносин, дії яких неможливо запобігти попереджувальними заходами [1, с. 318–319].

Метою статті є розгляд національного законодавства, на основі якого запропоновані заходи запобігання кримінальним правопорушенням у сфері земельних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальносоціальне запобігання – це позитивний ефект виваженої соціальної політики, спрямованої передусім на виконання загальних економічних і соціальних завдань держави. Його здійснення знижує рівень безробіття, підвищує життєві стандарти,

створює необхідні умови для легального одержання громадянами достатніх прибутків, сприяє створенню міцного базису для нормального функціонування всіх соціальних сфер, виховання дітей і молоді, оздоровлення морального клімату в суспільстві, впровадження високих моральних цінностей, дотримання демократичних засад тощо [2, с. 143].

Загальносоціальний рівень не передбачає запобігання злочинності. Його головне завдання – підвищення духовного, матеріального рівня суспільства, що, зрештою, позитивно впливає на зниження рівня злочинності. Нині загальносоціальний рівень значною мірою послаблений через наявність різних негативних соціально-економічних та політичних процесів, які ускладнюють життєдіяльність членів суспільства [3, с. 53–54]. При цьому, на переконання В.В. Голіни, основними цілями зазначеного запобіжного напрямку є подолання або обмеження криміногенно небезпечних протиріч у суспільстві, поступове викорінення відомих ще з біблійських часів негативних явищ, створених політичними, економічними, психологічними, ідеологічними та іншими чинниками виникнення кримінального потенціалу в суспільстві (економічні й політичні кризи, небезпечне майнове розшарування населення, необґрунтоване, навіть злочинне запобігання певних кіл громадян, безробіття, затримка заробітної плати, існування на межі виживання переважної частини населення, занепад моралі, проституція, наркоманія, алкоголізм, безпритульність тощо) [4, с. 19].

Ефективність загальносоціального запобігання злочинності може бути забезпечена розумною і цілеспрямованою соціально-економічною політикою держави. Як зазначають О.М. Бандурка та О.М. Литвинов, пізнати особливості функціонування та взаємодії всередині самої системи й взаємозв'язок різноманітних рівнів протидії злочинності можна лише за умови широкого застосування системного аналізу, що водночас передбачає окремий якісний аналіз компонентів цілого та їхніх системних функцій. У цьому розумінні система протидії злочинності на загальносоціальному рівні охоплює всі інші системні утворення, які формуються в межах певних напрямів базової діяльності, зокрема і профілактику злочинів, і запобігання, і припинення. Усі названі складові компоненти за своїми завданнями, метою та системоутворюючими чинниками стосовно протидії злочинності – це впорядковані, відносно самостійні системи нижчого рівня, які мають автономні організаційні підструктури зі складною внутрішньою будовою, специфічними джерелами отримання та передання інформації й формами діяльності, в межах яких реалізуються відповідні повноваження суб'єктів [5, с. 13; 6, с. 111–117].

На думку О.М. Джужі, під загальносоціальною профілактикою злочинності насамперед слід розуміти комплекс перспективних соціально-економічних і культурно-виховних заходів, спрямованих на подальший розвиток та вдосконалення суспільних відносин і усунення або нейтралізацію разом із тим причин та умов злочинності. Тому вирішальна роль у поступовому зменшенні соціальних суперечностей в усіх сферах соціального життя належить розумній господарсько-організаційній та культурно-виховній діяльності державних органів, підприємств, установ, фірм, громадських організацій. Профілактичний потенціал цієї діяльності полягає в тому, що вона протидіє негативним явищам і процесам, які сприяють відтворенню або збільшенню рівня злочинів, стимулює законслухняну поведінку людини. Загально-соціальна профілактика – це

позитивний ефект продуманої соціальної політики, яка здійснюється не тільки і не стільки з метою безпосередньої профілактики злочинності. Вона спрямована перш за все на вирішення загальних економічних і соціальних завдань держави [7, с. 21–22].

Особливістю загальносоціального запобігання у сфері земельних відносин є вирішення супутніх цьому явищу інституційних, соціальних, економічних і правових проблем у сфері організації, управління та ведення земельних відносин шляхом удосконалення державної політики і правозастосовної діяльності. Саме по собі загальносоціальне запобігання не має на меті недопущення вчинення кримінальних правопорушень. Об'єктом запобіжного впливу виступають недоліки і прорахунки державної політики, недосконалість земельного законодавства, а також фонові явища. Загальносоціальне запобігання у цій сфері, з одного боку, спрямовується на створення необхідних умов для сталого розвитку земельного законодавства, раціонального використання землі, а з другого – на ослаблення криміногенного потенціалу в цій сфері.

Основні заходи загальносоціального характеру повинні бути спрямовані на запобігання порушенням у сфері земельних відносин в Україні, які здійснюються у вигляді: контрольно-наглядової діяльності (проведення перевірок, спостережень, обстежень, інвентаризації, інспектування; розгляд звернень юридичних і фізичних осіб та документації із землеустрою); моніторингу земельних відносин.

Земельний контроль не повинен бути лише самостійним видом діяльності, до змісту якої входять збір інформації про підконтрольний об'єкт, її опрацювання, оцінка й передача для прийняття управлінських рішень, а має стати елементом механізму управління якістю земельних ресурсів, гарантією їх охорони, реалізацією правових норм, які регулюють ці заходи, способом забезпечення законності в державному управлінні охорони земельних ресурсів. Оцінка земельного контролю в такому аспекті сприятиме підвищенню ефективності, зміцненню його цілей, а отже, і збереженню земельних ресурсів.

До загальних заходів запобігання варто віднести заходи й виховного характеру, контролю та нагляду, звернення громадян і примусу. Виховний ефект досягається шляхом застосування органами державної влади виховного впливу до власників землі та землекористувачів, раціонального використання, відновлення та охорони ними земель, діяльності органів публічного адміністрування, їх посадових осіб.

Завдання державного контролю за використанням та охороною земель, а також форми й методи його здійснення визначені в Законі України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» [8]. Відповідно до ст. 2 Закону «Про державний контроль за використанням та охороною земель» (2003) [8] основними завданнями державного контролю за використанням та охороною земель є: забезпечення додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами земельного законодавства України; забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони та раціонального використання земель; запобігання порушенням законодавства України у сфері використання та охорони земель, своєчасне виявлення таких порушень і вжиття відповідних заходів щодо їх усунення; забезпечення додержання власниками землі та землекористувачами стандартів і нормативів у сфері охорони та використання земель,

запобігання забрудненню земель та зниженню родючості ґрунтів, погіршенню стану рослинного і тваринного світу, водних та інших природних ресурсів.

Система державного контролю за використанням та охороною земель являє собою складне утворення і включає низку органів виконавчої влади з певною ієрархічною структурою та напрямками контрольної діяльності, а також органи місцевого самоврядування, яким законом делеговано повноваження щодо здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. Згідно з ч. 1 ст. 188 Земельного кодексу України державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється уповноваженими органами виконавчої влади по земельних ресурсах, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель – спеціально уповноваженими органами з питань екології та природних ресурсів [9].

Так, відповідно до п. 1 Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України (2015) [10], Мінагрополітики є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінагрополітики є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує, зокрема, формування і реалізацію державної політики у сферах топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

Вказані вище завдання та функції Мінагрополітики здійснює (реалізує) через Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр), яка відповідно до п. 1 Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру (2015) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра аграрної політики та продовольства і який реалізує державну політику у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів. Також згідно з п. 3 згаданого Положення серед основних завдань Держгеокадастру є реалізація державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

Враховуючи викладене, а також аналіз чинного законодавства, що безпосередньо регулює державний контроль за використанням та охороною земель, визначимо функції Держгеокадастру як структурного підрозділу центрального апарату центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

Перша і головна функція – це контроль. Підконтрольними об'єктами при цьому виступають як органи державної влади та органи місцевого самоврядування України, так і фізичні та юридичні особи України, інших країн та особи без громадянства.

Відповідний контроль організується та здійснюється на всіх стадіях земельного процесу: за додержанням органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами вимог земельного законодавства України та встановленого порядку набуття і реалізації права на землю; за використанням земельних ділянок відповідно до цільового призначення; за дотриманням законодавства у процесі укладання цивільно-правових угод, надання в користування, передачі у власність, вилучення (викупу) земельних ділянок; за веденням державного обліку і реєстрації земель, достовірністю інформації про наявність та використання земель; за розміщенням, проектуванням, будівництвом та введенням у дію об'єктів, які негативно впливають або можуть вплинути на стан земель; за виконанням комплексу необхідних заходів щодо охорони та захисту земель; за дотриманням строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок у стані, придатному для використання за призначенням; за виконанням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриву, своєчасним і якісним проведенням рекультивативних порушених земель; за дотриманням правил, встановленого режиму експлуатації протиерозійних, гідротехнічних споруд, збереження захисних насаджень і межових знаків; за дотриманням порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва; за дотриманням строків розгляду заяв чи клопотань щодо набуття і реалізації прав на землю [8].

Збирання, оброблення, аналіз інформації, передача її іншим органам – це друга функція в нашому переліку. Її можна визначити як інформаційно-аналітичну функцію. Держгеокадастр організовує збирання, зведення та аналіз інформації щодо контролю за використанням та охороною земель, формує відповідну звітність, взаємодіє з правоохоронними органами, службами державного контролю, органами місцевого самоврядування, органами виконавчої влади, громадськими формуваннями, а також засобами масової інформації з питань висвітлення актуальних проблем здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.

Третьою можна назвати функцію організації, яка пов'язана зі створенням організаційного механізму. Її мета – сформувати керуючі та керовані системи, а також зв'язки й відносини між ними.

Держгеокадастр має розв'язувати як повсякденні завдання, так і перспективні проблеми. Тому наступною є функція прогнозування – передбачення, систематичне дослідження стану, структури, динаміки та перспектив будь-яких явищ і процесів, пов'язаних зі здійсненням державного контролю за використанням та охороною земель.

Наступною є функція планування, адже тільки з визначенням цілей, напрямів, завдань, засобів реалізації тих чи інших процесів може бути досягнуто конкретну мету. Діяльність Держгеокадастру та його територіальних підрозділів здійснюється на підставі кварталних та річних планів роботи.

Функція регулювання охоплює переважно поточні заходи щодо будь-яких відхилень від завдань і заданих програм. За допомогою регулювання забезпечується режим оптимальної діяльності Держгеокадастру для утримання керованих процесів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель у заданих параметрах.

Виконання в повному обсязі завдань щодо здійснення державного контролю в цій сфері стає можливим лише з посиленням ефективної діяльності контролюючих органів, спрямованої на запобігання, своєчасне виявлення і припинення правопорушень. Реалізація завдань та функцій, покладених на державні інспекції як спеціалізовані органи контролю виконавчої влади, повною мірою залежить від ефективної роботи державних інспекторів, одним зі складників якої є адміністративно-юрисдикційна діяльність. Однак практична реалізація адміністративно-юрисдикційної діяльності державного інспектора з контролю за використанням та охороною земель сучасним тенденціям відповідає не завжди і не в усьому.

Головними повноваженнями державних інспекторів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель є: безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель; давати обов'язкові для виконання вказівки (приписи) з питань використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їхніх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки в попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків; складати акти перевірок чи протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності; в разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення; викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для одержання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних з порушенням земельного законодавства України; передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення; проводити у випадках, встановлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжні засоби для запобігання порушенням земельного законодавства України; звертатися до суду з позовом щодо відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, а також повернення самовільно чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився [8].

Таким чином, підводячи підсумок вищевикладеному, варто зазначити, що державний контроль за використанням та охороною земель відбувається шляхом здійснення перевірок, спостережень, обстеження, інвентаризації, інспектування, розгляду звернень юридичних і фізичних осіб, розгляду документації із землеустрою, пов'язаною з використанням та охороною земель.

Таким чином, державно-владні повноваження державних інспекторів з контролю за використанням та охороною земель доцільно розділити на три групи: 1) повноваження щодо запобігання правопорушенням; 2) повноваження щодо припинення правопорушень; 3) повноваження щодо застосування дисциплінарних, адміністративних або кримінальних санкцій.

Деякі вчені відносять моніторинг земель до системи контролю за використанням і охороною земельних ресурсів [11, с. 396]. Можна зауважити, що це суперечливе твердження, адже моніторинг складається із систематичних спостережень за станом земель, оцінки цього стану та процесів, пов'язаних із земельними ресурсами, але не має функцій, форм та методів здійснення контролю. Тобто моніторинг виступає інформаційною системою для комплексної оцінки та прогнозування стану земель у майбутньому [12, с. 98].

У правовому полі створено певні передумови для запровадження контролю за використанням та охороною земель в Україні. Та все ж потребують значного вдосконалення законодавчі та нормативні документи, які визначають порядок здійснення контролю за використанням земель. Вважаємо, що для оптимізації державного контролю на етапі запровадження ринку земель слід здійснити такі заходи: розмежувати повноваження між відомствами і органами влади щодо здійснення контролю за використанням і охороною земель; установити адміністративну відповідальність землевласників та землекористувачів за погіршення якісного стану ґрунтів; розробити критерії оцінки погіршення якості ґрунтів та методологію здійснення контролю їх родючості.

Висновки. Таким чином, натеper у рамках загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері земельних відносин необхідно: прискорити розроблення, погодження та затвердження загальнодержавних і регіональних програм використання земель, підвищення родючості ґрунтів, охорони земель, в яких передбачити їх правове, організаційне і фінансове забезпечення за рахунок державного бюджету, а також коштів власників земель та орендарів; внести зміни в земельне законодавство щодо уточнення повноважень органів виконавчої влади при встановленні та зміні ними цільового призначення земель; удосконалити законодавство в галузі формування національної екологічної мережі, зокрема порядок викупу земель приватної власності, складу цих земель, порядок їх вилучення для інших потреб; урегулювати на законодавчому рівні питання проведення державного контролю за використанням та охороною земель щодо повноважень Державної екологічної інспекції та Держгеокадастром у галузі регулювання ними земельних і екологічних відносин. У рамках нормативно-правового контролю варто схвалити проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення стратегії реформування системи дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів на 2021–2025 рр.», що формуватиме та забезпечуватиме реалізацію державної політики у сфері земельних відносин в Україні та природоохоронної проєкції, а також проект Плану реалізації цієї Стратегії, в разі прийняття якого Держгеокадастр буде визначений відповідальним виконавцем за низкою завдань.

Література:

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінології науки. 424 с.
2. Кримінологія: підручник / В.В. Голіна та ін. ; за ред. В.В. Голіни, Б.М. Головкина. Харків : Право, 2014. 440 с.
3. Кримінологія : підручник / за заг. ред. В.В. Чернея, О.М. Джужі. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 612 с.
4. Голіна В.В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навч. посіб. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2011. 120 с.
5. Бандурка А.М., Давиденко Л.М. Преступність в Україні: причини и противодействие : монографія. Харьков : Основа, 2003. 368 с.
6. Литвинов О.М. Загальносоціальний вектор у механізмі протидії злочинності та фактори, що його обумовлюють. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. Вип. 41. С. 111–117.
7. Профілактика злочинів: підручник / О.М. Джужа та ін. ; за заг. ред. О.М. Джужі. Київ : Атіка, 2011. 720 с.
8. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон від 19 лютого 2003 р. № 963-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>
9. Земельний кодекс України : Закон від 25 жовт. 2001 р. № 2768-III. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
10. Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України : постанова Кабінету Міністрів України від 05 листоп. 2015 р. № 1119. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2015-%D0%BF#Text>
11. Земельне право України : підручник / за ред. О.О. Погрібного, І.І. Каракаша. Київ : Істина, 2003. 448 с.
12. Лазеба Є.С. Державний контроль у сфері використання земель в Україні. *Економіка та держава*. 2015. № 1. С. 96–99.

Semenyshyna-Fihol B. General social measures to prevent criminal offenses in the field of land relations in Ukraine

Summary. The article analyzes the national legislation, on the basis of which measures to prevent criminal offenses in the field of land relations are proposed. It is established that the main measures of general social nature should be aimed at preventing violations in the field of land relations in Ukraine,

which are carried out in the form of: control and supervision (inspections, observations, surveys, inventory, inspection; consideration of appeals of legal entities and individuals and documentation) land management); monitoring of land relations. It is stated that land control should become an element of the mechanism of land resources quality management, guarantee of their protection, implementation of legal norms regulating these measures, way of ensuring legality in the state administration of land resources protection, and monitoring – information system for comprehensive assessment and forecasting of land conditions. future and consist of systematic monitoring of the state of lands, assessment of this state and processes related to land resources.

Within the framework of general social measures to prevent criminal offenses in the field of land relations, it is proposed to: accelerate the development, approval and approval of national and regional land use programs, increase soil fertility, protect land, provide them with legal, organizational and financial support from the state budget; funds of landowners and tenants; make changes in the land legislation to clarify the powers of the executive authorities in establishing and changing the purpose of land; to improve the legislation in the field of formation of the national ecological network, in particular, the order of purchase of lands of private property, structure of these lands, the order of their withdrawal for other needs; to regulate at the legislative level the issue of state control over the use and protection of land in relation to the powers of the State Ecological Inspectorate and the State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre in the field of regulation of land and environmental relations. Within the framework of regulatory and legal control, the draft order of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of the strategy of reforming the system of compliance with land legislation, land use and protection of all categories and forms of ownership, soil fertility for 2021–2025” should be approved in the field of land relations in Ukraine and environmental education, as well as a draft Plan for the implementation of this Strategy, in case of adoption of which the State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre will be appointed responsible for a number of tasks.

Key words: land, land relations, criminal offenses, prevention, legislation, state bodies.